

ברוח הלוח העברי

"איזהו חכם? הלומד מכל אדם שנאמר:

מכל מלמדי השכלתי"

(מסכת אבות פרק ד' משנה א')

עבודה בחברותא

כיתה ו'

האם סליחה ומחילה מאפשרות התחלה חדשה?

כיתה ח'

חופש הביטוי מול כבוד האדם

כיתה ב'

האם השונות והייחודיות תורמות לקבוצה?

כיתה ה'

מסורתיות מול חילוניות

כיתה ג'

שימור מול פיתוח

כיתה ד'

הקשר בין תרומה לנתינה

כיתה ז'

מהו האדם החופשי?

כל הכיתות

ירושלים - פנים רבות לה, פסיפס אנושי

כיתה א'

כיצד מחנכת היהדות לחסד?

האדם אינו אלא תבנית נוף מולדתו
(שאול טשרניחובסקי)

משנאת חינוך לאהבת חינוך

התחלות כהזדמנות

רציונל המוצר

רציונל המוצר - ברוח לוח השנה העברי
 "איזהו חכם? הלומד מכל אדם שנאמר: מכל מלמדי השכלתי"

(מסכת אבות פרק ד' משנה א)
 חודשי השנה העברית מהווים בסיס לחגים ולמנהגים הנקבעים על פיהם, יוצרים את מעגל השנה ובו קיימת מחזוריות של המסורת היהודית המזמנת למידה, התנסות וחוויה ספירלית.

הטקס הבית ספרי הוא אחד הכלים בעלי הפוטנציאל הגבוה ביותר להשפעה על עיצוב זהות התלמידים, בעיקר מכיוון שהוא נוגע בסוגיות חינוכיות-ערכיות בצורה חווייתית.

הטקס כבסיס לעבודה חינוכית-ערכית עם התלמידים יכול להוות לא רק גורם מְזַמֵּן, אלא מצע פּוֹרָה במיוחד הטומן בחובו עושר של אפשרויות להבניית רכיבי זהות יהודית, ציונית ואזרחית, ומשום כך הוא מאפשר גם העמקה והתייחסות רבת-פנים התורמת את תרומתה גם להעמקת הידע הכללי.

בדרך כלל בניית הטקס והחשיבה עליו נעשית על ידי מספר מורים, ושותפים לו מספר מצומצם של תלמידים. לרוב אין לתלמידים אמירה משל עצמם בטקס, וההתמודדות מול התלמידים המשתתפים מתמקדת בעיקר בעבודה על הגייה נכונה של הטקסטים, והקפדה על זמני עלייה וירידה מהבמה. זאת כאשר הטקס יכול להוות ביטוי מובהק של תעודת הזהות הבית ספרית, תוצאה של לימוד מעמיק, ופרי חשיבה של מעגל שותפים רחב יותר.

בבית הספר מול גלעד בחרנו: ליצור מוצר מארגי זה כדרך להעמקת הזהות היהודית ציונית ואזרחית של התלמידים לאור חזון בית הספר והערכים המובילים שלו, אהבת הארץ, כבוד האדם, אחריות ומצוינות. הטקסים יהיו מחוברים לליבה הערכית, לתעודת הזהות הבית ספרית והגורם המארגן שלו. אין אנו רוצים שהטקסים יהיו אוסף אקלקטי של טקסטים יפים ושירים מרגשים, אבל נעדרים אמירה ערכית משמעותית. לפיכך יצרנו את לוחות ה"למידה בחברותא" המורכב מלוחות חודשיים המביאים חומרים מן המקורות היהודיים, מן השיח הציוני והחיים האזרחיים המבנים את חיינו בארץ-ארץ ישראל.

הלוחות מיועדים בכל חודש לשכבת גיל אחרת אשר מרכזת את הטקס החודשי בבית הספר. התכנים מותאמים לרמת הגיל. הלוחות נשלחים לכל השכבות, מתוכם כל מחנכת בוחרת את הטקסטים המתאימים לכיתתה ומרחיבה בהתאם לשיקול דעתה. בנוסף לכך מורים מקצועיים בתחומים שונים (אמנות, מוזיקה, ספרות...) יכולים להעמיק ולהרחיב בהתאם למקצועם. מוצר מארגי זה מזמן מחד עיסוק בדילמות הנוגעות לחברה האנושית ברחבי העולם כולו ומאידך מתייחסות לתרבות היהודית בארץ שלנו- בישראל. אנחנו יצקנו לתוך תכני החודש את הדילמות בהתאם לאירועים שהתרחשו בעבר הרחוק והקרוב והשאירו את חותמם במסורת ובתרבות היהודית. הלמידה בחברותא מזמנת את השיח הבין אישי, בקבוצה קטנה, מאפשרת ביטוי לכל פרט בקבוצה, מעוררת לחשיבה ומציאת הסכמות ודרכים לפתרון בעיות. מטרת המוצר להפגיש את התלמידים עם המסורת היהודית הספירלית, "להבנות אצל תלמידינו את ערכי כבוד האדם ואהבת הארץ תוך פיתוח סובלנות ורגש אחריות לפרט, לחברה ולסביבה", (מתוך חזון בית הספר). מוצר מארגי זה "מתכתב" עם מוצר מארגי נוסף הנבנה בבית הספר והוא "לוח עד ב"מול גלעד".

נקודה למחשבה:

בכל דף חברותא מופיע סמל במרכז ברוח הגורם המארגן: "מעמקים שורשים ומצמיחים כנפיים". סמל זה נבחר על מנת לחדד, לתמוך ולקשר בין כל קטעי המידע יהודיים, אזרחיים וציוניים. הצעתנו- להסב את תשומת לב הילדים בתחילת/במהלך העבודה לסמל זה.

עכאברה נצימה!!!

טבלה מארגית -

השפעה על זהות התלמיד באמצעות למידה בחברותא כהכנה לטקס ראש חודש - התחום האישי

חזון בית הספר ("לאן")	מיצוי יכולות ושאיפה למצוינות באמצעות למידה חווייתית. עיסוק במעגלי אדם, ארץ, סביבה, תרבות וחברה. התייחסות לערכים אוניברסליים- כבוד האדם ולציונות- אהבת הארץ.
ערכים ("למה")	חיזוק הזיקה לתרבות יהודית-ציונית-אזרחית. חיזוק תחושת השייכות.
הגורם המארגן ("מה" תוכני)	מעמקים שורשים ומצמיחים כנפיים.
נוסחת העבודה ("איך")	רכישת ידע ולימוד חווייתי באמצעות למידה בדפי חברותא. שימוש בטקס ככלי להשפעה. טקס כביטוי לסיום תהליך הלמידה סביב הנושא.
מטרות להבניית זהות יהודית, ציונית, אזרחית	ראיית התלמיד כחוליה בשרשרת הדורות היהודית-ציונית. הבעת דעה אישית מול דעתו של הקולקטיב: עימות ואימות עם רגשות, מחשבות, כרכיבים המשפיעים על זהות. יצירת מסורת של ריטואלים החוזרים על עצמם במעגל השנה העברי והשרשתם בלב התלמיד כחלק מהשפעה על רכיבי זהותו.
התחום האישי	חיבור אישי לאירוע האקטואלי דרך עיני הילדים: בירור עצמי וקבוצתי דרך הדילמה העולה מתוך כל דף חברותא. כיצד משפיע עלי נושא הטקס והטקס עצמו? מה אני יכול ללמוד ממנו על עצמי בהווה ומה אני יכול להפיק ממנו לעתיד? מתן מקום להבעת דעה והקשבה להיבט האישי של כל תלמיד. קיום שיחות מכבדות - שמירה על כללי שיח מכבד. ביטוי אישי במסגרת הנושא שהטקס מייצג: בע"פ, בכתב, ביצירה באומנויות השונות.

השפעה על זהות התלמיד באמצעות למידה בחברותא כהכנה לטקס ראש חודש - התחום הלימודי

חזון בית הספר ("לאן")	חתירה למצוינות בחינוך יהודי, ציוני ואזרחי. לעורר ולהקנות כלים לחשיבה ולמידה חווייתית. הנחלת תרבות ישראל ומורשתו כרכיב המחזק את מעגלי השייכות
ערכים ("למה")	כבוד האדם (סובלנות, הקשבה, קבלת השונה, ויתור) אהבת הארץ אחריות ללמידה בקבוצה.
הגורם המארגן ("מה" תוכני)	מעמקים שורשים ומצמיחים כנפיים.

השפעה על זהות התלמיד באמצעות טקס - התחום הפיזי

הפצת מסרים ערכיים-חינוכיים הקשורים בנושאי הטקס המרכזיים. תרבות ישראל ומורשתו כחלק מהנראות הפיסית של בית-הספר	חזון בית הספר ("לאן")
שייכות. חיזוק המורשת והתרבות היהודית, הציונית והאזרחית.	ערכים ("למה")
אהבת הארץ. היכרות עם מורשת ישראל ותרבותו.	הגורם המארגן ("מה" תוכני)
ידע, חוויה ומקצועיות. מצוינות. תהליכיות. מקוריות ויצירתיות.	נוסחת העבודה ("איך")
עיצוב זהות והשפעה על זהות אישית וקולקטיבית, באמצעות ביטויים חזותיים. הבעת הלמידה בביטויים פסיים יצירתיים שונים- הכנת דף חברותא, הכנת טקס, הוצאת דף חודשי לקהילת בית הספר. יצירת אינטראקציה בין הביטויים הפסיים השונים לבין התלמיד: יצירת "מפגש" המחייב את התלמיד לפעול מול ועם הסביבה הפיסית.	מטרות להבניית זהות יהודית, ציונית, אזרחית
הצגת עיקר תכני הטקס, תיאור תהליך הלמידה ומרכזי למידה במרחבים הפסיים השונים. יצירות אמנות הקשורות לתכני הטקס כחלק מהנראות הפיסית לפני, בזמן ואחרי הטקס. פרסום קבוע ושמירה על רעננות של "לוח הטקסים" הבית-ספרי. הפצת המסרים הערכיים לאוכלוסיות נוספות: הורים, קהילה. הכרות עם המסרים המרכזיים/סוגיות העולות... של החודש באמצעות לוח עד בית ספרי המוצג בכל כיתה. הוצאת דף חודשי ע"י השכבה המכינה את הטקס, לכל קהילת בית הספר המסכם את הנושאים שהועלו באותו חודש.	התחום הפיזי

השפעה על זהות התלמיד באמצעות טקס - התחום הלימודי

מיצוי יכולות ושאיפה למצוינות בכל תחומי הדעת והחיים. קידום אינטראקציות חברתיות ומעורבות חברתית. הבניית סביבת למידה המקנה כלים ללמידה עצמאית.	חזון בית הספר ("לאן")
כבוד לאדם מעורבות חברתית.	ערכים ("למה")
שיתוף פעולה בעשיית דף החברותא.	הגורם המארגן ("מה" תוכני)

רכישת ידע ולימוד חווייתי. שיתוף פעולה אחריות	נוסחת העבודה ("איך")
השפעה על רכיב הזהות באמצעות טקסים וריטואלים קבועים. יצירת "מפגש" בלתי אמצעי עם התלמיד: ערכים, הנעות, מחשבות וכד'. פריצת מסגרת הלימוד השגרתי ע"י יצירת טקס כמנוף לקירוב נושאים אקטואליים מעוררי חשיבה ודיון הנוגעים לעם, לחברה, לארץ, לתרבות, לזמן העברי וכד'.	מטרות להבניית זהות יהודית, ציונית, אזרחית
הרחבת הדעת: הזדמנות למפגש עם תכנים יהודיים, ציוניים ואזרחיים המעוררים לחשיבה. חינוך נושאי הבא לידי ביטוי במקצועות הלימוד השונים כך שכל מקצוע מוצא את נקודת ההישק המתאים לתכני החודש.	התחום הלימודי

השפעה על זהות התלמיד באמצעות טקס - התחום התרבותי

ציון חגי ומועדי ישראל ואירועים מכוננים בחיי העם בשגרת העבודה של בית-הספר. שיח דמוקרטי סביב הנושאים הנלמדים בדף החברותא.	חזון בית הספר ("לאן")
אחריות מצוינות שיתוף פעולה הכרות עם רכיב הזמן בחברה משתנה.	ערכים ("למה")
• מעמיקים שורשים ומצמיחים כנפיים.	הגורם המארגן ("מה" תוכני)
תכנון חודשי התמדה לאורך השנים בלמידה לקראת טקסי ראש חודש.	נוסחת העבודה ("איך")
הדגשת השפעות של תוכן, מקום וזמן של תרבות ישראל ומורשתו על זהות אישית וקולקטיבית. יצירת חוויה רגשית עמוקה וחיזוק מעגלי השייכות	מטרות להבניית זהות יהודית, ציונית, אזרחית
הכנת פינת חודש בית ספרית ע"י הכיתה האמונה על הפקת טקס החודשי. הצגה/משחק תפקידים בפני קהל בית הספר, המציג את מגוון הדעות והעמדות בנושאים שהועלו. ניצול העיסוק בערכים שעלו בטקס לדיונים בדפי החברותא. יצירת ריטואל קבוע ומסורת תרבותית-בית ספרית. "בימת דיון" בנוכחות קהל בסוף הטקס העוסקת במסרים העיקריים שהוצפו בו. (בשאיפה לבנות את בימת הדיון לשנים הבאות).	התחום התרבותי

ברוח הלוח העברי

השפעה על זהות התלמיד באמצעות טקס - התחום הקהילתי

חזון בית הספר ("לאן")	מימוש ההיבט הקהילתי של החזון ' שותפות הורים וקהילה בלמידה ובחוויה כהצהרה ערכית.
ערכים ("למה")	שייכות. מעורבות. שיתוף והשתתפות.
הגורם המארגן ("מה" תוכני)	מעמיקים שורשים ומצמיחים כנפיים.
נוסחת העבודה ("איך")	לימוד חווייתי. שיתוף פעולה
מטרות להבניית זהות יהודית, ציונית, אזרחית	חיזוק הלמידה והחוויה בשיתוף הורים וקהילה, לפני, בזמן ואחרי הטקס. יצירת שייכות והזדהות כרכיב נוסף להשפעה על זהות יהודית-ציונית-אזרחית.
התחום הקהילתי	שילוב הורים וחברי קהילה ללימוד ולחוויה משותפים. הזמנת הורים וחברי קהילה מומחים בתחומים הנלמדים/יצירת "פאנל". חשיפת הקהילה לתהליך הלמידה הייחודי ולמקורות שנלמדו באמצעות הדף החודשי. "דעה אישית": הורים וחברי קהילה מביעים דעתם באתר של בית-הספר. בשאיפה ליצירת מסורת ההופכת את כיכר בית-הספר לכיכר הקהילה ואת כיכר הקהילה לכיכר בית-הספר כדי להפיץ את המסרים הערכיים של בית הספר אל הקהילה כולה.

צילום מאת אילנה ארז

השפעה על זהות התלמיד באמצעות טקס - התחום התרבותי

חזון בית הספר ("לאן")	ציון חגי ומועדי ישראל ואירועים מכוננים בחיי העם בשגרת העבודה של בית-הספר. שיח דמוקרטי סביב הנושאים הנלמדים בדף החברותא.
ערכים ("למה")	אחריות מצוינות שיתוף פעולה הכרות עם רכיב הזמן בחברה משתנה.
הגורם המארגן ("מה" תוכני)	מעמיקים שורשים ומצמיחים כנפיים.
נוסחת העבודה ("איך")	תכנון חודשי התמדה לאורך השנים בלמידה לקראת טקסי ראש חודש.
מטרות להבניית זהות יהודית, ציונית, אזרחית	הדגשת השפעות של תוכן, מקום וזמן של תרבות ישראל ומורשתו על זהות אישית וקולקטיבית. יצירת חוויה רגשית עמוקה וחיזוק מעגלי השייכות
התחום התרבותי	הכנת פינת חודש בית ספרית ע"י הכיתה האמונה על הפקת טקס החודשי. הצגה/משחק תפקידים בפני קהל בית הספר, המציג את מגוון הדעות והעמדות בנושאים שהועלו. ניצול העיסוק בערכים שעלו בטקס לדיונים בדפי החברותא. יצירת ריטואל קבוע ומסורת תרבותית-בית ספרית. "בימת דיון" בנוכחות קהל בסוף הטקס העוסקת במסרים העיקריים שהוצפו בו. (בשאיפה לבנות את בימת הדיון לשנים הבאות).

דף חברותא

חודש השוון

חופש הביטוי מול כבוד האדם

ילדים אהובים שלנו -

עשר דברים שהיינו רוצים לומר לכם לפני שאתם נכנסים (שוב) לווטסאפ

- * לפני שאתם מפיצים תמונה קורעת, בדקו אם הייתם צוחקים אילו התמונה הייתה שלכם?
- * בכלל תזהרו עם תמונות שלכם ושל אחרים, לכו תדעו למי הן יגיעו ואיך.
- * אם חברים שלכם יורדים על משהו, אל תצטרפו. מספיק כואב לו גם ככה.
- * קל להרגיש כוח בקבוצה, אבל כוח אמיתי הוא להגן על מי שהקבוצה העליבה.
- * מרגישים לא נוח בקבוצה? תעזבו (רק קחו בחשבון שיהיה מסובך לחזור)
- * יש לכם משהו לומר לחבר? כתבו לו בפרטי. בטח ובטח אם אתם כועסים עליו.
- * אל תהיו חלק מקבוצה שאתם לא רוצים שההורים שלכם ידעו שאתם חברים בה.
- * אל תשכחו בווטסאפ שום דבר שהייתם רוצים לשמור בסוד, חבל על הלב שלכם.
- * תחשבו שנייה (או עשר) לפני ה"שלח" בטוח שזה מה שרציתם להגיד? ככה בדיוק? (פורסם בעיתון לאישה)

חופש הביטוי וההבעה

היא זכותו של כל אדם להביע את דעתו ולאמר את שברצונו לומר, מבלי שיוטלו הגבלות שרירותיות על כך, בכל הדרכים המשמשות לכך: דיבור, כתיבה, יצירת סרט קולנוע, וכל שאר דרכי התקשורת.

"כל אדם זכאי לחירות הדעה והביטוי" (מתוך ההכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם). עקרון חופש הביטוי הוא הרחבה של עקרון "חוק יסוד כבוד האדם וחירותו" אשר נחקק

בשנת 1992 ומעמיד את כבוד האדם בערך יסוד מרכזי של החברה הישראלית, כבוד האדם הופך בכך לערך חיוני ויסודי בדמוקרטיה וממנו נבעו זכויות שאין בסמכותו של איש אפילו לא בסמכותו של המחוקק לפגוע בהן.

מטרתו של חוק היסוד היא להגן על כבוד האדם, ולכן החוק עוסק בראש ובראשונה בשמירה על חייו של האדם, על גופו, על פרטיותו, ועל רכושו כמו כן, החוק מגן על חירותו האישית של האדם שהיא אחד המרכיבים החשובים של כבוד האדם.

הנעלבין ואינן עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים עליהם
אמר רבי ישראל סלנטר "צא וראה: בעוד שרוב בני האדם נזהרים באכילת מאכלות אסורות ושבעים ושבעה הם בודקים שלא יבלעו תולעת קטנה,
הרי אינם נזהרים כלל בזלילת אדם, שלועסים אותו בפיהם ובלשונם ובולעים אותו חיים.
"הלואי והיינו קפידים להיזהר ולהישמר מפני דברים שאנו מוציאים מפינו, כדרך שאנו מקפידים לבדוק מה מכניסים אנו לפינו."
ובן עזאי אומר: "אל תהי בז לכל אדם,
ואל תהי מפליג לכל דבר,
שאין לך אדם שאין לו שעה ואין לך דבר שאין לו מקום"
(פרקי אבות פרק ד' משנה ג' ת)

1

מי האיש החפץ חיים
אהב ימים לראות טוב
נצר לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה
סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו
(תהילים לד, יג-טו)

2

"כשאתה אוהב אדם שדעותיו שונות מדעותך,
אינך נעשה פחות מיוחד ופחות יהודי,
אדרבא אתה נעשה יותר מיוחד ויותר יהודי"
(ר' שלמה קרליבך)

3

אני מתבייש / אלי רוזה

בבית הספר, על הקיר
מישהו קשקש בגיר.
"המורה יוחנן רשע מרושע
אין לו חוכמות ואין לו אישה"

המורה יוחנן איננו רשע
יש לו חוכמות ויש לו אישה
הוא מורה מצויין לפחות בעיני
למה כתבו עליו כתובת של גנאי?

אני מסתובב לי, מאד מבויש
אני מסתובב לי נרעש ונרגש...

אני יודע מי זה
אני ממש מכיר
את הילד ההוא

4

הזכות לפרטיות

מאפשרת לאדם מרחב פרטי וירטואלי, הנתונים לשליטתו מתוך ההכרה כי תחומים בחיי האדם אסור שיהיו ברשות הרבים ללא הסכמת האדם הנוגע בדבר. יש הרואים בה זכות עצמאית, כך או כך, מדובר בזכות יסוד, המוגנת באמונות ובהסכמים בינלאומיים כמו גם בחקיקה בישראל.

5

ברוח הלוח העברי

רעיונות לדין בשיעור - דילמה- חופש הביטוי מול כבוד האדם

קטע מס' 1- הנועלבין ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים עליהם

- **"הלואי והיינו מקפידים להיזהר ולהישמר מפני דברים שאנו מוציאים מפינו..."** - שוחחו ביניכם וספרו על מקרים בהם אנו אומרים בעל פה או כותבים בפלאפון דברים העלולים לפגוע.
- כתבו הצעות: מה לדעתכם, יכול לעזור לנו להישמר מפני דברים שאנו מוציאים מפינו ועלולים להצטער על כך כשזה מאוחר מידי?
- מה הקשר בין הטקסט לחופש הביטוי מול כבוד האדם?

קטע מס' 2 "מי האיש...?" (תהילים לד' 13-15)

- מה, לפי הפסוקים בספר תהילים, יגרום לאדם להרגיש טוב יותר במהלך חייו וליהנות מהם ומדוע?
- מה הקשר בין הפסוקים לחופש הביטוי מול כבוד האדם?

קטע מס' 3 רבי שלמה קרליבך

- למה קשה לאהוב אדם שדעותיו שונות מדעותיך או דתו שונה מדתך?
- מה הקשר בין חופש הביטוי מול כבוד האדם?

קטע מס' 4- אני מתבייש/אלי רוזה

- ממה הילד מתבייש בשיר ומדוע הוא חושש לאמר את דעתו בפני כולם?
- מה הייתם מציעים לו? מה אתם הייתם עושים?

קטע מס' 5- מתוך נאואו האחרון של יצחק רבין בעצרת השלום 1995

- איך אלימות יכולה לכרסם בדמוקרטיה? תנו דוגמאות.
- תארו מצב בו המחלוקות לא היו נפתרות בדרך דמוקרטית.

קטע מס' 6- הזכות לפרטיות מול חופש הביטוי וההבעה

באילו דרכים ניתן לממש את חופש הביטוי?

- דונו ורשמו: איך חופש הביטוי יכול לפגוע בזכויות האדם לפרטיות ובכבודו?

קטע מס' 7- קטע מתוך מגילת העצמאות של מדינת ישראל

מגילת העצמאות מתייחסת ל:

"שוויון זכויות מדיני"- מתבטא בשוויון הזדמנויות להשתתף בתהליך הפוליטי

במדינה: לבחור ולהיבחר.

ו- "שוויון זכויות חברתי ללא הבדל דת, גזע ומין" - מתן זכויות שוות לכל

אדם באשר הוא אדם אשר חי במדינה.

- מהרי לדעתכם השאיפה לשוויון זכויות:
- דת
- גזע
- מין
- איך זה קשור לכבוד האדם?

קטע מס' 8- ילדים אהובים שלנו (פורסם בעיתון "לאישה")

- דונו ביניכם- האם קרה לכם נפגעתם באמצעות הווססאפ ושוחחחחח עם אדם מבוגר על כך?
- בחרו כללים מתוך הרשימה אשר לדעתכם יוכלו להגן על עצמכם ועל האחרים מפני פגיעה.
- חשבו כיצד הייתם מפיצים כללים אלה.

צוואת אברהם

